

Les *Anacreòntiques* traduïdes per Carles Riba (1913)

Ramon Torné Teixidó

IES Matadepera

Avinguda Març Saló, 4, 08220 Matadepera (Barcelona)

Find similar papers at core.ac.uk

provided by Diigo

Resum

Es publica per primer cop la traducció de les *Anacreòntiques* feta per Carles Riba i s'inclouen algunes consideracions sobre el context de la seva gènesi.

Paraules clau: Carles Riba, *Anacreòntiques*, tradició clàssica.

Abstract

A catalan translation of the *Anacreontea* by the poet and humanist Carles Riba is edited here for its first time with some commentaries on the context of its genesis.

Key words: Carles Riba, *Anacreontea*, classical tradition.

Fins ara restaven desconegudes per nosaltres les *Anacreòntiques* traduïdes per Carles Riba¹. No obstant això, hi ha força elements que ens permeten de suposar que aquests poemets lleugers i fàcils havien arribat a les mans del jove Riba, d'una manera o altra, força abans que no les deixés traduïdes a final d'octubre de 1913².

En primer lloc, en molts dels poemes dels *Papers de joventut*³ trobem, disperses però freqüents, al·lusions al déu Eros-Amor. Es tracta d'un Cupido àvol, enjogassat, capaç dels mil i un ardits, que actua com l'Eros de les *Anacreòntiques*. Les dues primeres estrofes d'un sonet datat del dia la «festa de Sta. Llúcia el 1910» pot ser-ne un exemple ben fefaent⁴:

1. Primera notícia en MOLAS, J. i MEDINA, J., «Carles Riba i els clàssics: les primeres traduccions (1911-1917)», en MEDINA, J. i SULLÀ, E. (eds.), *Actes del Simposi Carles Riba*, Barcelona, 1986, p. 146. Igualment vegeu MEDINA, J., *Carles Riba (1892-1959)*, I, Barcelona, 1989, p. 21.
2. De manera molt breu, al final del manuscrit llegim aquesta nota: «Finit Barna. 22.octbre.1913-C.R.B.»
3. El 1987 el Departament de Cultura de la Generalitat publicà sota aquest títol una col·lecció de cartes i poemes del Riba jove (datats entre el gener de 1909 i mitjan juliol de 1911) que havien estat propietat de la sra. Pepita Vila (anomenada «Lola» en els poemes ribians). Vegeu MEDINA, J., *Carles Riba*, I, op. cit., n. 1, p. 16 i *Estudis sobre Carles Riba*, Barcelona, 2000, p. 7.
4. RIBA, C., *Papers de joventut*, Barcelona, 1987, p. 56. Igualment servirien per a il·lustrar-ho alguns altres passatges, com aquests versos del sonet «Damisel·la ingènua» (p. 32):

Diuen d' Amor que és un infant capriciós
 qui amaga dolentia i engany en ses rialles;...
 diuen... mes tot això no són més que antigualles:
 qui es Amor, senyora, prou ho sabem jo i vós.

Si acàs us ne parlessin, digueu que Amor es ros
 i blanc i petitó com diuen les rondalles;
 digueu fins que es subtil i gaudeix en baralles...
 mes no digueu que sia pas tan capriciós.

A començament de segle, i tal com estava el panorama literari del moment, el jove Riba, enmig d'un devessall de tendències i de poètiques diferents, hagué d'anar a la recerca de formes que l'ajudessin a expressar millor les seves necessitats personals, aleshores en plena ebullició. Pressionat per la tradició renaixentista que estudiava i intentava d'assimilar, influït també per l'ambient momentani de variants modernistes (en declivi) i noucentistes (en auge), i temptat per les experiències de cultura que anava fent tot al llarg dels seus estudis, ço és, de cultura amb una forta empremta classicitzant, Riba s'inicià en provatures que recollien, d'una manera o altra les tres fonts d'influència esmentades. *Papers de joventut* palesen, a més de les referències més o menys clares a l'Eros enjogassat de les *Anacreòntiques*, un bon nombre de ressons del «bagatge de la poesia amorosa universal que va des de Safo, Dant, els trobadors, els Cantares d'amor i d'amigo, Ausiàs March, la versió del poema de Thomas Moore...»⁵.

Amb el poeta irlandès Thomas Moore (1779-1852), pot resultar interessant una curiosa coincidència: Riba dedicà a Pepita Vila una traducció d'un poema dels *National Aïrs* (1815), concretament el «Cashmerian air»⁶. Aquest poema, però, no es pot considerar dels més representatius de Th. Moore, poeta que, entre les seves obres, compta una traducció de Catul i una altra de les *Anacreòntiques*, publicada aquesta darrera el 1800⁷. Si Riba tenia o no les obres de Moore al davant

*Eros-Amor, el geni de malícia,
 per vós ha pres figura d'un infant,
 i vehentlo tan bell una carícia
 li heu fet ingènua de germana gran (...)*

Alguns versos de sonets com «Damsel-la fàcil» (p. 30), «Damsel-la enamorada» (p. 42), o, fins i tot, algunes *Cantares d'amor*, p. ex. III (p. 66) o XVIII (p. 74), fan referència a l'Amor cantat, feia segles, per les *Anacreòntiques*.

5. TORNÉ, R., «Introducció», a RIBA, C., *Les Bucòliques de Virgili i altres poemes pastorals*, Barcelona, 1993, p. 11.
6. A l'edició dels *Papers de joventut* (cf. n. 3, p. 92) es podrien subsanar unes llacunes només confrontant el text anglès d'aquells dos versos:
*Much more than it has lost in fire.
 The flame now warms my inmost core,*
 «Més que en] ardència no perdria.
 La flama ara] al fons de mi es caldor».
7. Hem tingut al nostre abast l'edició preparada per A.D. Godley, *The poetical works of Thomas Moore*, Londres, 1910. Moore va escriure en grec una *Anacreòntica* (cf. p. 2) i, a més a més, redactà unes notes introductòries força riques i incertades en conjunt (cf. p. 4-9). La seva traducció és feta en vers.

—o en va fer alguna consulta— quan es posà a traduir les *Anacreòntiques*, és una qüestió que no podem saber amb exactitud, però que tampoc podem deixar d'assenyalar.

Per altra banda, és notori que les *Anacreòntiques* havien esdevingut, per moments, una autèntica febre durant bona part de la història de la literatura europea dels darrers segles⁸. Es tracta d'un text singular per la seva història. El 1554 Henri Estienne publicava a París, després d'un viatge pels Països Baixos, la primera edició, amb traducció llatina d'unes *Anacreontis Teii odae*. Dos anys més tard, el 1566, el llibre ja veia la seva segona edició. A França, Ronsard i tots els de la *Pléiade* aplaudiren el descobriment; Belleau i de Baif les traduïren al francès; per tot Europa corregueren aquests poemes i no hi ha líric de l'època que no hi fes alguna referència. Però l'esclat més important tingué lloc a l'Alemanya del XVIII: von Hagedorn, Klopstock, Gleim, Ermsleben, Gotz, Uz... També Goethe, naturalment. A Itàlia, Leopardi arribà a falsificar, als seus dinou anys, algunes *Anacreòntiques*. En les literatures hispàniques es comencen a respirar aires anacreontitzants quan a Europa el gènere era a punt d'exhaurir-se: per bé que Francisco de Quevedo les havia traduïdes i comentades (en edició pòstuma), se sol relacionar el corrent anacreòntic als noms de Canga Argüelles, Castillo y Ayensa, Chicharro, Esteban de Villegas, Meléndez Valdés o a Menéndez Pelayo⁹. A la Catalunya de la Renaixença es tradueixen les *Anacreòntiques* al castellà per Anton Rubió i Lluch¹⁰ i algunes al català obra de Joan Sardà (1851-1898)¹¹.

A grans trets, aquest era el panorama en què es movien els cercles literaris que havien tingut algun contacte amb les *Anacreòntiques*. Quan Riba estudià grec a la Universitat el 1909 és molt probable que els seus professors li recomanessin la lectura de l'opuscle del Dr. Rubió i Lluch: les *Anacreòntiques* no és un text difícil i, encara, Riba no fou deixeble directe de Segalà, sinó del Dr. Banqué, no molt competent, segons sembla, en llengua i literatura grega¹². Que el Dr. Banqué es posés a llegir algunes *Anacreòntiques* —a més dels *Himnes homèrics*, naturalment— no sembla pas gaire desencertat: complia així un deure d'estimació envers el seu predecessor. Amb el contacte del jove Riba amb els poemes anacreòntics, és possible que complís, en primer lloc, el programa de lectura de lírics grecs: coneixia, ho

8. MICHELANGELI, L.A., *Anacreonte e la sua fortuna nei secoli con una rassegna critica sugli imitatori e traduttori italiani delle Anacreontee*, Bolonya, 1922; FERNÁNDEZ-GALIANO, M., «Anacreonte ayer y hoy», *Atlántida*, 7, 1969, p. 570-591; ZEMAN, H., *Die deutsche anakreontische Dichtung*, Stuttgart, 1972; BAUMANN, M., *Die Anakreonteen in englischen Uebersetzungen*, Heidelberg, 1975.
9. Vegeu un bon repàs fet per M. BRIOSO en la seva «Introducción» a *Anacreónticas*, Madrid, 1981, p. LXXXI-LXXXIII.
10. RUBIÓ y LLUCH, A., *Estudio crítico-bibliográfico sobre Anacreonte y la colección anacreóntica en la literatura antigua y moderna* (tesis doctoral leída el 9 de noviembre en la Facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Madrid), Barcelona, 1879.
11. SARDÀ, J., *Obres Escullides*, Sèrie catalana, Barcelona, 1914, p. 283 s. Sobre tot el període val la pena consultar l'estudi de VALENTÍ, E., «La tradició clàssica en la Renaixença Catalana», *BIEH*, 3, 1969, p. 3-21 (= *Els clàssics i la literatura catalana moderna*, Barcelona, 1973, p. 15-54).
12. MEDINA, J., *Carles Riba*, I, op. cit., n. 1, p. 169, n. 19. El Dr. Banqué esdevingué «famos» sobretot arran d'una traducció dels *Himnes homèrics* ben matussera.

sabem de cert, Safo¹³, Píndar¹⁴, Arquífloc¹⁵... Anys més tard traduïa amb competència els fragments de Soló continguts a les *Vides* de Plutarc¹⁶ i, fins i tot, sabem que s'havia interessat per composicions líriques molt menors¹⁷. Però és possible que Riba pensés, en algun moment, que una traducció de les *Anacreòntiques* bé s'ho valia. De fet, de l'any 1913 daten les set primeres *Estances* i, en aquells moments, Riba tenia ja un bon gruix de traduccions en cartera¹⁸.

Ara, tractant-se més d'un exercici escolar que no d'una traducció amb finalitats d'edició, les *Anacreòntiques*, igual com s'esdevingué amb Safo, no sortiren del calaix. Aquest fet es veu reforçat si hom s'adonava que els interessos i gustos del jove poeta i hel·lenista es decantaven cap a d'altres tendències literàries, àdhuc —diríem— espirituals. I és que, per aquells anys, l'operació poètica prenia en Riba uns camins ben diferents: diàleg entre la ment i el sentit, la joia de l'ésser, la consciència del temps, el record i l'amor¹⁹. Del seu coneixement d'aquestes odes només en va quedar una lacònica referència de rigor en el seu *Resum de Literatura grega*: «Sota el seu nom [*sc.* Anacreont] corre un aplec de seixanta-dues petites odes que han d'atribuir-se a autors molt més tardans (del segle II aC al IV dC)»²⁰.

Oferim l'edició de les *Anacreòntiques* conservades a l'Arxiu Nacional de Catalunya amb aparat de variants i alternatives al text. El manuscrit consta de cinquanta-cinc quartilles de 22 × 16 cm escrites de forma apaïxada, a tinta xinesa i amb lletra força clara. Quan calia, per a facilitar-ne la localització, al costat de la numeració dels poemes, tal com són disposats en el manuscrit, hem afegit la numeració de Preisendanz tractant-se de l'edició tinguda com a canònica²¹.

Fem constar, en fi, el nostre agraïment a la Fundació Caixa de Sabadell per un ajut que ens possibilita d'estudiar l'obra primerenca de Carles Riba.

13. Els poemes de Safo han estat editats per TORNÉ, R., «Una traducció primerenca de Safo per Carles Riba (II)», *Faventia*, 19/1, 1997, p. 109-119.
14. Editats per MOLAS, J. i MEDINA, J., «Carles Riba i els clàssics: les primeres traduccions (1911-1917)», op. cit., n. 1, p. 157-174; TORNÉ, R., «Riba i Píndar», en ADIEGO, I.X. (ed.), *Actes del XIIIè Simposi d'Estudis Clàssics (Secció Catalana de la S.E.E.C.)*, Tortosa, 1999, p. 297-302.
15. Vegeu la conferència de Riba editada per CORNUDELLA, J., «Arquífloc o la poesia sóc jo», en *Actes del Simposi Carles Riba*, op. cit., n. 1, p. 211-230. Riba llegí amb rigor filològic els fragments del poeta de Paros.
16. Vegeu PLUTARC, *Vides paral·leles. Soló i Públicola*, I, 1, text revisat i traduït per Carles Riba, Barcelona, 1926. Possiblement encara hi hauríem d'afegir els fragments recollits en la *Constitució d'Atenes* (cf. *Cartes de Carles Riba*, I, a cura de C.J. Guardiola, Barcelona, 1990, p. 348-356).
17. En carta a Lluís Nicolau d'Olwer datada del 5-11-1928, discuteix sobre les conjectures al fragment de l'epinici d'Eurípides *PMG* 755. Vegeu *Cartes de Carles Riba*, III, a cura de C.J. Guardiola, Barcelona, 1993, p. 594.
18. Vegeu MEDINA, J., *Estudis sobre Carles Riba*, op. cit., n. 3, p. 104.
19. Vegeu MEDINA, J., *Estudis sobre Carles Riba*, op. cit., n. 3, p. 22-23 i 225-226. En una carta de finals de 1920 Riba al·ludeix a una imatge dels enamorats «que porten un senyal subtil damunt del front» (cf. *Cartes de Carles Riba*, I, op. cit., n. 16, p. 104). Segurament deu tractar-se de l'*Anacr.* 28 (= 27 Preis.) que va ser traduïda també per Rubén Darío (cf. DÍAZ-REGAÑÓN, J.M., *Anacreònticas*, Madrid, 1990, p. 101). Però Riba puntualitza: «ara ja no en parla ningú».
20. Citem per la segona edició de l'opuscle, de 1937, p. 21.
21. PREISENDANZ, C., *Carmina Anacreontea*, Leipzig, 1912. Cf. CAMPBELL, D.A., *Greek lyric (Anacreon, Anacreontea, Choral lyric from Olympus to Alcman)*, III, Londres-Cambridge, Mass., 1988, p. 257.

Anacreòntiques

[1]

1

Anacreó, el cantor de Teios, em mirava en somnis i (em) parlava i (em) cridava pel nom. I jo, corrent cap a ell, el vaig abraçar i el besava. Era vell però formós, formós i galant. Els llavis (li) feien olor de ví; i l'Amor el duia-de-la-mà ja (tot) vacil·lant. Ell se lleva la corona del cap i me la dóna: ella fa-olor d'Anacreó. Jo, foll (de mi), la prenc i (me la) cenyexo al front.

[2]

I | d'aleshores ençà no he cessat d'amar.

2

Doneu-me la lira d'Homer, sense la corda sangonent. Doneu-me les copes de llei, direu-me-(les i) ameraré (segons) les regles (i) aixís dançaré ubriagant-me amb una furia mesurada (i) cantant sobre la lira entonaré el cant-del-ví. Doneu-me la lira d'Homer sense la corda sangonent.

3

[3]

Au, el-més-hàbil dels pintors, escolta la Musa lírica i les flautes dobles de l'enjoçat Baccos. Pinta de primer les ciutats de l'Alegria i del Riure: i si la cera ho comporta, pinta també les lleis dels amants.

4

D'una copa d'argent. Cisella'm l'argent, Hefest, fes-me, no una armadura-completa —què (tenim que veure) els combats i jo?— sino una copa buida, tant aprofundida com puguis. A l'entorn fes-m'hi no les estrelles, ni el Carro ni el trist Orion: què se me'n dóna de les Plèiades i de la constel·lació del Bootés? Fes-m'hi vinyes i raïms assóta i Mènades veremadores; fes-hi un cup de ví, i en or, | juntament amb Lieu, l'Amor i Batil trepitjant.

[4]

5

Del mateix. Artífex-de-belles-coses, cisella'm abans que tot una copa de la primavera: l'estació qui ens porta les roses jocundes. Torna-dòcil l'argent i fes-me un festí jocunde. No'm cisellis, t'ho prego, rès d'estranyes cerimonies ni defets espaventables. Mes aviat fes-nos-hi el llinatge de Zeus, Baccos Evios, Cipris, iniciadora de la libació aplaudint a l'hime-neu. Entalla-hi els Amors sense armes i les Gracies enriallades, sota una vinya pampolosa, de-bells-raïms, de-(llarga)-cabellera: afe|geix-hi joven-cells de-bella-presencia i Febos bogeiant-hi.

[5]

6

Un dia teixint una corona vaig trobar Amor entre les roses, i prenent-lo per les ales el vaig capbuçar dins del ví; el prenc i bec: i ara amb les ales em pessigolleja dins les entranyes.

7

- [6] *D'ell mateix.* Les dònnes em diuen: «Anacreó, ets vell: prèn un mirall, fixa't com ja no tens cabell, com el teu front és calb.» Jo, si els cabells encara hi | són o si se'n són anats, no ho sé: (el que) sé (és) això, que a un vell més li escau de jugar amb les alegries com més a la vora (té) la Mort.

8

- [7] *Del viure sense enveja.* Rès se me'n dóna de Gygés, rei de Sardes, ni s'ha emparat mai de mi (cap) cobejança ni tinc enveja dels tirans. Jo curo d'arrosar ma barba de perfums; jo curo de cenyir el meu cap de roses. Jo curo del dia-d'avui: de l'endemà qui (en) sab (rès)? [Mentres duren els dies-serens, bèu doncs i juga-als-daus, i festibacions a Lieu, de por que no vingui | una malaltia i (et) digui: «(Ja) no't cal beure (més).»]

9

- [8] *D'ell mateix.* Deixa'm, pels déus, beure, beure sense-alenar. Jo vull, jo vull enfurir. (També) enfuria Alcmeó i Orestes pèus-blancs, occidors de les mares llurs. I jo qui no he occit ningú, bevent un vi vermell, vull, vull enfurir. (També) enfuria Heracles agitant el terrible buirac i l'arc d'Ifitus; (també) enfuria Aias brandant contra'l séu escut el glavi d'Hèctor. I jo amb la copa (a la mà) i una corona als cabells, sense arc i sense espasa, (també) vull, (també) vull enfurir.

10

- [8] *D'una oreneta.* Què vols que't faci, què (vols), baladrera oreneta? Vols que t'agafi i et retalli les ales lleugeres? O millor que t'arrenqui la llengua de raül com va fer Tereu? Perquè amb les teves xerrameques (massa) matineres em robes Batil dels meus bells ensomnis?

11

- [9] *D'un Amor de cera.* Un jovencell venia un Amor de cera; i jo acostant-m'hi: «Per quant —(li) dic— vols que jo't compri aqueixa obra (teva)?» Ell em respòn en dòric: «Prèn-lo pel que vulguis. Per que ho sàpigues, | jo no soc pas artífex-de-cera, però no vull habitar més amb l'Amor que-de-tot-s'enamora.» «Dóna, doncs, dona'ns-el per una dracma, el bell companyó-de-llit.-I tu, Amor, encén-me totseguit: sino, et faig fondre a la flama.»

12

D'ell mateix. Diuen que l'afeminat Attis (anava) furiós per les muntanyes cridant-a-udols la bella Cibeles; els que en les ribes de Claros beuen l'aigua profètica de Febo portador-del-llorer, udolen furiosos; i jo, ebri de Lieu i de perfums i de la meva aimía, jo (també) vull, jo (també) vull enfurir.

[10]

13

De l'Amor. Jo vull, jo vull amar. Amor suara (vinga) recercar-me; però jo, esperit irresolut, (vinga) no fer-ne cas. Mes ell de sobte prenent l'arc i el buirac d'or, em desafía al combat. I jo prenent sobre mes espatlles una cuiraca, com Aquil-les, i una llança i un escut, combatía amb l'Amor. Ell disparava i jo fugía. I quan ja no tenía més fletxes s'enfelloneix i s'avía ell mateix en comptes de tret: se m'enfonsa al bell mig del cor i em fa defallir. Debades porto un escut: perquè combatría a fòra si la batalla es fa dins meu?

[11]

14

De les seves amors. Si pots comptar totes les fulles dels arbres, si sabs trobar (quántes són) les ones de tota la mar, jo't faré a tu sol calculador de les meves amors. Primer d'Atenes posa vint amors i (encara) quinze altres. Després de Corinte posa legions d'Amors: perquè és (vila) d'Acaia que hi (ha tant) belles dònesh! Posa'm les Lesbies fins a les Jonies, i Caria i Rodas, dugues mil amors. Què dius? Vés posant damunt la cera. No he parlat de les passions de Siria ni de les de Kanobos ni de Creta que tota cosa té, a on Eros celebra-els-misteris dins les ciutats. Vols que (encara) t'enumeri les de Cadiç enllà, les de la Bactriana i | la Índia, (totes) les amors de la meva ànima?

[12]

15

D'una coloma. «Amable coloma, d'on ha prèsvol? i d'on (són) aqueixos perfums que al córrer per l'aire exhales i degotes? qui ets? què t'ocupa?» —«Anacreó m'envía a un infant, a Batil, ara dominador i tirà de tots. Citerea m'ha vengut a-canvi de una petita cançó. Jo serveixo Anacreó per-tantes-coses: i ara, vèush, estic encarregada de unes cartes d'ell; i m'ha dit que totseguit em faría lliure. Però jo, encara que ell em deixi-anar, romandrè d'esclava aprop d'ell. Què en treuria de volar per | muntanyes i camps i asseure'm dalt dels arbres i nodrir-me de qualche-(fruit)-salvatge? Mentres que ara menjo el pa que recullo sobre les mans del mateix Anacreó, i em dóna per beure el vi que ell gusta-abans, i una vegada he begut li danço i l'aombro amb les meves ales; i quan-em-vela-sòsh m'adormo damunt del séu llaut. Ja ho sabs tot: adéu, mortal, que m'has fet més xerraire que una cornella.

[13]

16

- [14] *De la seva aimía.* Au, el més hàbil dels pintors, pinta'(m), (O) el més hàbil dels pintors, cap de | l'art de Rodes, pinta'(m), tal com jo et diré, la meva aimía ausent. Pinta'm un primer-que-tot la cabellera flonja i negra: i si la cera ho comporta pinta-la que escampi olors. Pinta el front iborí al cap d'amunt de la templa polida i sóta els cabells de-púrpura. La entre-cella ni me la separis (massa) ni l'ajuntis. Que tingui a igual que ella, les celles insensiblement unides en un arc ombrívol. L'esguard fés-(lo) veritablement de foc, ensems blau com Atenea i humit com Citera. Pinta el nas i les temples mesclant les roses amb la llet. Pinta els llavis, igual que'ls de la Persuasió, provocadors al bès. Per fòra de la barba voluptuosa i al voltant de la gorja de marbre que hi volin totes | les Gracies. Vesteix el rostre de robes color-de-púrpura; però que's transparenti una mica de les carns, per donar-prova del (séu) cos. Ja basta, ja la veig: (O) cera, aviat parlaràs.

17

- [16] *De Batil.* Pinta'm Batil el (meu) amic, tal com jo t'ensenyaré. Fés-li una cabellera relluent, negra per dins i a les puntes asolellada. Els lliures torterols dels rulls, aplega-me'ls desordenadament i deixa'ls que flotin alloure. Les celles fresques-com-la-rosada aombrin el séu front delicat, més blaves que dragons. Els séus ulls negres | siguin terribles, moderats per la serenitat, una cosa venint d'Ares i l'altra de la bella Citera, per tal que allò faci-témer i això suspengui de l'esperança. Fés la galta rosada coberta-de-borriçol igual que un codony. I tant com podràs escampar-la-hi fes-hi la vermellor de la vergonya. El llavi, jo no sé de quina faisó me'l faràs, delicat i ple de persuasió? Per (dir-ho) tot, que la cera mateixa hi parli en silenci. Sóta del rostre que hi hagi la gorja iborina comparable a la d'Adonis. Fés el pit i les dugues màns d'Hermes, les cuixes de Polideuces, el ventre de Diònisos. Per dalt de les cuixes delicades, de les cuixes qui duen el foc, hi faràs la pubertat ingènua, ja dema|nant la (dea) de Pafos. Mes téns un art (massa) engelosit, que no pots mostrar-me'n la espatlla que és la més bella-cosa (que ell té). Com cal que te'n ensenyi els pèus? Prèn la paga que'm diràs.-Despenja aquell Apol·lon i fes-(ne) Batil. Si mai vas a Samos, pintaràs Febo segons Batil.

18 (18a)

- [18] *D'ell mateix.* Donèu-me, donèu-(me), O dònes, ví per beure sense-alenar. (Vosaltres) me jaquiu i jo sospiro de xardor! Donèu-me coronas de flors del Bromi, per que jo me'n adoni. El front me crema. Mes la xar|dor de les amors, còm me'n guardaria?

19 (18b)

De Batil. A l'ombra de Batil m'asseuré. (Es) bell l'arbre. (Còm) agita dalt del flexible brancam sa cabellera novella! A vora d'ell (ens) fa-requesta la font qui arrocega la Persuasió. Qui, doncs, veient-lo passaria-de-llarg un tal redós?

20 (19)

[19] *De l'Amor.* Les Muses han lligat l'Amor amb garlandes i l'han donat a la Bellesa. I ara C|ltera, portant una rençó, cerca còm alliberar l'Amor. Però encara que el deslliguin no se'n anirà, romandrà allí, (que ja) s'és fet al séu esclavatge.

21 (20).

Amables-són-els-cants d'Anacreó, amables-són-els-cants de Sapfo: que m'hi buidin mesclat un cant de Píndar; me sembla que dins dels tres (cants) vindran Diònisis i la (dea) de Pafos de pell-relluent i l'Amor mateix a abeurar-s'hi.

[20]

22 (21)

Que cal beure. La terra negra bèu, els arbres la beuen a ella, la mar se bèu els torrents i el sol la mar i la lluna el sol. Perquè doncs me contendi, amics, quan jo vull beure?

23 (22)

[21]

D'una donzella. Un dia la (filla) de Tàntal romangué pedra (immòbil) en la ribera Frigia; un dia la filla de Pandíon (mudada en) ocell, oreneta va envolar-se. (I) jo fós (ton) mirall, per que sempre em miressis; jo esdevingués (ta) túnica, per que sempre em portessis. Vol|dría tornar-me aigua, que banyaria ta pell. Jo esdevingués perfum, (O) dòna, que t'ungiría, i la cintura de (tes) sinés i les perles del (téu) coll i una sandalia (teva), només (per que) em calciguessis amb els pèus.

24 (23)

De la seva lira. Jo vull dir els Atrides, jo vull cantar Cadmos: però les cordes del meu llaut no sónen sinó amb l'Amor. Darrerament vaig mudar-(ne) els nervis i fins i tot la lira i vaig posar-me a cantar els treballs d'Hèracles; però la lira em respòn sonant d'Amor. Salut, doncs, heroes: que la meva lira no canta sino d'Amor.

[22]

25 (24)

De les dònes. La Natura ha donat cornas als braus, unglots als cavalls, agilitat-de-peus a les llebres, als lleons un abim de dents, als peixos el nedar, als ocells el volar, als homes el seny. Per les dònes

ja no tenia res més. Què (els donaria) doncs? Els dona la bellesa, qui val tots els dards i totes les llances. La qui és bella triomfa del ferre i del foc.

26 (25)

[23] *De l'oreneta.* Tu, oreneta amiga, cada-any retornes a la primavera i trenes el niu; a l'hivern te'n vas secreta(ment) | a la vora del Nil o dins Memfis. Però l'Amor trenava sempre el niu dins el meu cor. Una amor hi treu-les-ales, una altra està ensems dins l'ou, una altra ja mig desclosa. Sempre hi ha una cridadiça de pollets qui-baden-la-boca. Les amors més grans nodreixen les petites, les quals, totseguit de criades, en tornen d'infantar d'altres. Quin remei hi ha doncs? Perque no tinc-prou-força per foragitar tantes d'amors.

27 (26)

[24] *D'ell mateix.* Tu dius les (guerres) de Tebes, l'altre les batalles dels Frigis: jo, les meves desfetes. Ni m'ha | vençut una cavaller ni un peó ni un estol-de-naus, sinó una host de-nova-mena qui em dispara pels ulls.

28 (27)

Dels amants. Els cavalls ténen sobre les anques una empremta de foc; i n'hi han qui regoneixen els Parts amb les tiars. Jo (només) de veure'ls, endevino totseguit els amants: perque ténen dintre l'ànima una empremta (de foc molt) lléu.

29 (28)

[25] *Dels trets de l'Amor.* El marit de Citera, a les fornals de Lemnos, feia amb el ferre els trets de les amors. | Ciprina trempava les puntes dins mel dolça i Eros hi mesclava fel. Un dia Ares, al retorn del trauc, brandant una dura llança, menyspreava els trets d'Amor. Però Amor diu: «Aquest (sí que) és pesant. Prova'l i te'n adonaràs.» Ares prengué el tret i Cipris somreia d'amagat. I Ares, sospirant, diu: «(Sí que) és pesant. Prèn-ho». I Amor: «Ser-va-te'l», diu.

30 (29)

[26] *De l'amor.* (Es) una pena amar, i una pena no amar i més pena (encara) que tot (això) que el qui ama no reixi. La naixença no (és) res per l'Amor: la saviesa, els costums són | calcigats; només l'argent se mira. Maleit el primer qui amava l'argent! Per ell no (hi ha) germà, per ell no (hi han) pares. Guerres, homeis (són) per ell, i —això (és) pitjor— (per ell ens) arruinem els amants.

31 (30)

D'un somni seu. Em semblava en somni que jo corria duent unes ales sobre les espatlles. L'Amor, carregat de plom al voltant de sosbells peüets (em) perseguia i m'atenyia. Què vol dir aquest somni? Jo penso que jo, enllaçat dins de moltes amors, si n'he esquivades d'altres, seré lligat, per sempre, dins d'aquesta sola.

[27]

32 (31)

De l'Amor. El cruel Amor, picant-me amb una tija de jacinte, va manar-me que corrés amb ell. Corrent través de torrents furiosos i de forestes i de garagalls, la suor em rendia, el cor se me'n pujava arràn de nas i estava a punt d'extingir-me; l'Amor agita sobre'l meu front ses ales delicades, i em diu: «(Vés), mai tindràs-forces per amar».

33 (32)

[28]

D'ell mateix. Ajejut sobre un tendre fullam de murta i de lotus, jo vull beure-llargament. Que l'Amor s'anú el mantell sobre'l coll amb un papyrus, i em serveixi | un ví-pur. Perque la vida corre giravoltant igual que la roda d'un carro: i (una vegada els nostres) òssos (seràn) dissolts, jeurem (només) una mica de cendra. Que en trèus de perfumar una llosa? Què (en treus) de fer vanes libacions per terra? Més aviat perfuma'm quan encara visc, cenyeix-(me) el cap de roses i crida una aimia. Abans, (O) Amor, que me'n vagi allà a les dances dels morts, jo vull fer-(me) fugir els neguits.

34 (33)

[29]

De l'Amor. No fa gaire que a l'hora de mitja nit, quan ja l'Ossa es decanta cap a sóta la mà del Bover i tota la raça dels mortals reposa domada per la | fatiga, vetaquí l'Amor que's presenta i tusta les barres de la meva porta: «Quí (és qui) pica a la porta —vaig dir— i me trenca els somnis?» I l'Amor: «Obre —em diu— soc un infantó, no temis, estic-tot-xop i sense-lluna vaig descarrerat dins la nit». Oint això vaig apiedar-me'n, i encenc totseguit la llantia i obro, i me'n vaig un infantó qui duia un arc i ales i un buirac. El faig seure a la vòra del foc i amb els palmells li escalfo les màns i li escorro l'aigua degotant dels cabells. Una vegada el fret cedia, «a veure —em diu— provarem aquest arc si se me'n ha fet malbé una mica la corda amb l'aigua de la pluja». I el tiva i m'encerta al mig del fetge, com un tavà. I ell vinga | saltar i vinga riure, i em diu: «Hoste, alegra-te'n amb mi, el meu arc està intacte, tu sí que estàs ben malalt del cor.»

[30]

35 (34)

- [31] *De la cigala.* Que benaurada-et-tenim, cigala, quan dalt del cimera dels arbres abeurada de una mica de rói, cantes com un rei! Téves són totes les coses que mires dins dels camps i teves les que duen les estacions. Tu ets l'amiga dels camperols, que en rès fas-dany a ningú; tu ets la honorada dels mortals, el nunci de la dolça primavera. T'amen les Muses, t'ama el mateix Febo (qui t') ha donat ta veu sonora. La vellura no t'aclapara. Savia, nada-de-la-terra, amiga-dels-cants, | sense-malalties, sense-sang-ni-carn: gai-rebé ets semblant als déus.

36 (35)

- [32] *De l'Amor.* Eros un dia no havia vist una abella ensopida entre unes roses, i va ser fiblat al dit. Picant de màns (i) xisclant, corre i vola a la bella Citera. «Só-perdut, mare —(li) diu— só-perdut que'm m'òro: m'ha picat un petit serpent amb-ales que'ls camperols ne diuen abella». Ella diu: «Si (tanta) pena-fa el fibló de l'abella, que't sembla com penaràn, Eros, els que tu fereixes?»

37 (36)

- [32] *De la riquesa.* Si la riquesa d'or allargués la vida als mortals, jo m'afanyaria a servir-lo, per que, quan arribés la mort, en prengués una mica i se'n tornés. Però si no és (cosa) dels mortals comprar la vida, perquè gemego debades? Perquè escampo laments? Si morir és fatal, de què em servirà l'or? Per mi vinga beure, i bevent el ví suau ser-en-companyia dels méus amics, i sobre un jaç delicat sacrificar a Afrodita.

38 (37)

- [33] *D'un somni séu.* Una nit que jo dormia sobre | uns tapiços de porpra (tot) plè-de-la-joia de Lieu, vaig fantasiar que jo em llençava a una àgil carrera sobre les puntes dels peus, deportant-me amb unes donzelles; i uns jovencells més delicats que Lieu se'm mofaven i em deien coses-qui-mosseguen-el cor a causa d'aquelles belles. I quan volia besar-les, em fugen tots plegats del somni. Sol i entristit, jo voldria dormir novament.

39 (38)

- [34] *Dun festí.* Alegres bevem ví i cantem a Baccos, l'inventor de la dança, l'apassionat de les cançons, el consemblant d'Eros, l'amador de Citera: del qual l'U|briaguesa fou infantada, del qual fou nada la Gracia, pel qual cessa el dolor, pel qual s'ensopeix el malcontentament. Tendres infants em porten la bevenda amerada i (tot-seguit) la pena (m') ha fugit mesclada amb la maltempsada que-

els vents-nodreixen. Prenem la bevenda i embriagem els neguits, Perque, quín serà per tu el guany de-ser-afligit de les inquietuts? D'ón coneixem l'esdevenidor? La vida és incerta als mortals. Ebri jo vull dançar; i (tot) essenciat deportar-me... amb dònnes belles. Prengui qui voldrà sobre séu tant de neguits com hi ha. (Nosaltres) alegres bevem ví i cantem a Baccos.

[35] 40 (39)

D'un vell. Amo un vell alegre, amo un jove dançador; quan un vell dança, és vell de cabell, però d'esperit joveneja.

41 (40)

D'ell mateix. Ja que soc nat per caminar per la carrera (fressada) de la vida, sabent el temps que ha passat, però ignorant el que tinc de córrer, fugiu de mi, neguits! Rès hi hagi entre mi i vosaltres! Abans que m'arribi la fí, jo vull deportar-me, riure, dançar amb el vell Lieu.

[36] 42 (41)

Es bell trescar per on les prades són-crinades, per on el Zèfir exhalava una aura lleugera dolcíssima, i veure la vinya de Baccos i emprofundir-se assóta de la pampolada estrenyent una graciosa donzella qui tota respira Cipris!

43 (42)

D'ell mateix. Jo em daleixo per les dances de l'enjoçat Diònisos; amo jugar-la-lira al costat de un convidat adolescent; amo sobre tot, cenyides les temples amb corones de jacintes, deportarme amb donzelles. El meu cor no coneix la enveja, jo no conec la enveja mordent. Defujo els | trets esmuçats de la llengua amiga de l'injúria. Odfo les baralles d'ubriac dels festins de-molts-hostes. Dançant al sò de la lira amb donzelles totjust florides, menem una vida tranquila.

[37] 44 (43)

Eròtica o el festí. (Tots), ajustant-nos a les temples corones de roses, ubriaguem-nos rient graciosament. Una donzella, portant-(a la mà) el tirs fressejant de les llaçades d'eura, dança al-sò-de la lira. Ensem un jovencell de-cabellera-suau (i) dolç d'alena juga la pectis i escampa una veu clara. L'Amor de-cabellera-d'or amb | el bell Lieu i la bella Citerea acut joiós al festí tant avinent als ancians.

[38] 45 (44)

De la rosa. Mesclém amb Diònisos la rosa de les amors, ajustem-nos a les temples la rosa de-belles-fulles i bevem rient graciosa-

- [39] ment. Rosa, O la més noble de les flors, rosa, amor de la primavera, roses, delícies dels déus, roses, amb les quals el fill de Citea es corona la bella cabellera quan dança amb les Gracies. Coronèu-me, doncs, i jugant-la-lira, O Diònisos i (amb el front) aombrat sota les corones de roses, dançaré al voltant del teu clòs amb una | donzella de-sina-profunda.

46 (45)

D'ell mateix. Quan bec ví, els neguits s'endormisquen. Què se me'n dóna dels sospirs, de les penes, dels neguits? Em cal morir, encara que no vulgui. Perquè em descarrerarà dins la vida? Bevem doncs el ví del bell Lieu; bevent-lo els neguits se'ns endormisquen.

47 (46)

- [40] *De la primavera.* Mira com a l'aparèixer la primavera les Gracies prodiguen les roses. Mira com les ones de | la mar s'aplanen amb la bonança. Mira com l'ànec se capbuça, mira com la grua fa camí. Titan lluu ingenuament, les ombres dels núvols són empeses-(lluny), les obres dels mortals llueixen. [La terra s'agença de fruits], es pinta el fruit de l'olivera; el licor del Bromi es corona: entre les fulles, a través dels temps, el fruit floreix impacient.

48 (47)

- [41] *D'ell mateix.* Cert só vell, però bec més que els joves, i si em calia menar-una-dança duria per ceptre el bót: el nàrtex no és-rès (per mi). El qui vulgui lluitar amb mi, que's presenti i que lluiti. A mi porta'm una copa, | O infant, i amera-hi un ví dolç color-de-mel. Cert só vell; però dançaré al mig (de vosaltres) estraftent Silè.

49 (48)

D'ell mateix. Quan Baccos ha davallat-dins (meu) els neguits s'endormisquejen. Cuidant tenir els (tresors) de Cresos, amo cantar bellament. M'ajec coronat-d'eura i calcigo tota-cosa dins l'esperit. Arma't, que jo bec. Duu-me una copa, infant: que més em val jeure ebri que no mort.

50 (49)

- [42] *De Diònisos.* El fill de Zeus, Baccos deslliçador de l'esperit, Lieu, quan ha davallat dins el meu esperit donat-a l'ubriaguesa, m'ensenya de dançar. Tinc també altres plaers a més de l'amable ubriaguesa: en mig dels picaments i les cançons també em fa-plaer Afrodita, i sempre tornaria a dançar.

51 (50)

- [43] *D'ell mateix.* Quan bec ví, aleshores el meu cor endolcit comença a invocar les Muses. Quan bec ví, els neguits i els projectes inquietadors són afuats (de mi) sobre'ls vents qui-baten-la-mar.
 Quan bec ví, aleshores Baccos deslligador-de-penes m'em|peny radiant d'ubriaguesa dins les hores molt-florides.
 Quan bec ví, teixixo corones de flors, (me) les poso al cap i canto la bonança de la vida.
 Quan bec ví, m'unto el còs d'essència benolent, i estrenyent una donzella sota'ls meus braços canto Cipris.
 Quan bec ví, escampo el meu esperit dins les copes arredonides i em dóno-alegremment a una dança de donzelles.
 Quan bec ví, això és un guany per mi sol, això jo ho prendré i (m')ho enduré (amb mi): perque morir (cal) a tothom.

- [44] 52 (51)

De una donzella. No em defugis, perquè veus la (meva) cabellera canuda; no perquè és amb tu la més viva flor de l'edat, menyspreïs mes seduccions. Mira dins les corones com els lliris blancs lliguen trenats amb les roses.

53 (52)

- [45] *Del viure sense inquietut.* Perquè m'ensenyes les lleis i els arguments dels retors? Què se me'n (dóna) d'aquests discursos bons per rès? Més aviat ensenya'm de beure l'amable bevenda de Lieu; més aviat ensenya'm de deportar-me amb la daurada Afrodita. Els cabells-blancs (em) coronen | la testa. Dona'(m) aigua, buida'm vi, O infant, ensopeix la meva ànima. Aviat m'embolicaràs ja no pus vivent. El mort ja no té pus desig.

54 (53)

- [46] *D'ell mateix.* Quan veig un estol de joves (em re-)apareix la jove-nesa. Aleshores totseguit aleshores vell (com só) volo a la dança. Espera'm Kybebe, dóna, (que)'m vull coronar. Lluny (de mi) la canuda velluria: jove dançaré entre els joves. Que'm portin el suc del raïm (càrr) a Diònisos, i veureu la vigor de un vell qui sab parlar i sab beure i desvariejar graciosament.

55 (54)

D'Europa. Aquest taur, jovencell, em sembla que és Zeus, perquè duu sobre les espatlles una dòna Sidonia i atravesa l'ampla mar i fèn les ones amb els unglots. Cap altre taur (mai) s'és oblidat de la remada per navegar través de la mar si no és aquest.

56 (55)

[47] *De la rosa.* Amb la Primavera portadora-de-corones me plau cantar la tendra rosa amiga. Perque ella és l'alena dels déus i l'alegría dels mortals i l'ornament de les Gracies en l'estació de les amors molt florides i la | joguina d'Afrodita. (És) cara també als nostres mites i planta graciosa a les Muses. (És) dolç temtar-la dins les senderes de-verdiça; (és) dolç també pendre-la i escalfar amb mans delicades la flor ràpida conductora de l'amor. Ella és la delícia del nici en els banquets i en les taules i en les festes dionisíiques. Què fóra sense la rosa? Dits-de-rosa (és) l'Aurora braços-de-rosa les nimfes, i pell-de-rosa és l'anomenada Afrodita entre'ls escients. Ella aparta els mals i protegeix els morts i triomfa del temps. La vellura de les roses és graciosa (perque) té la olor de la juvenesa. Au, doncs, diguem-ne la naixença.

[48] Quan de dins les ones clares-d'ulls l'oceà infantava | de l'escuma de Citera degotant-de-róu, i Zeus feia-brollar del séu front Atenea qui mou-a-la guerra, terrible dea de l'Olimp, aleshores la Terra feu florir la tendra gènera de les meravelloses roses, creació molt colorida. El cenacle dels déus benaurats per tal que se'n generés la rosa, vessà nèctar i feu-aixecar-se de l'espina la noble flor immortal de Lieu.

57 (56)

[49] *De Diònisis.* El déu qui fa el jovent infatigable dins els treballs, ardit dins les amors, bell dançador dins els convits, (ara) torna portant als mortals el dolç | filtre, la bevenda enemiga. D'angunies, la generació de la vinya, el vi. Ell el vigila (mentres és) clos dins el gra sobre'ls sarments, per tal que quan tallaràn els raïms, tots restem sense malaltía, sense malaltía i avinents del còs, sense malaltía i suaus d'esperit, fins que apareixerà l'altre autumne.

58 (57)

[50] *De un disc que hi ha Afrodita.* Quí ha cisellat (aquesta) mar, quína art furient ha escampat en (aquest) disc les ones sobre l'esquena de la mar? Quín esperit enlairat fins als déus ha gravat sobre la blancura | la tendra Cipris, començament de la natura dels benaurats? L'ha mostrada nua, i el que no és just de veure ho amaga només amb les ones. Errant per sobre d'elles com una alga blanca damunt la bonança de pell-polida, ella mèn el séu còs través de les aigües i es mòu marina avant. Per sobre les sines rosades, per sóta la delicada gorja la vasta ona es fèn per-primeira-volta. Al mig del solc de la mar-quieta Cipris es transparenta com un lliri enrotllat de violes. Sobre l'argent són traginats a-

[51] cavall dels delfins botadors l'Amor i el Desig enrient-se del seny astut dels humans. I el chor corbat dels peixos capbuçant-se damunt les ones acaricién el cos de la (dea) de Pafos, | per que ella nedi somrient.

59 (58, versos 1-21)

[52] *De l'or.* L'or fugitiu se m'esquiva través-de l'aire amb ràpides plantes; sempre, sempre se m'esquiva i no el persegueixo: quí vol aconseguir a qui l'odía? Jo, totseguit que em so allunyat de l'or fugitiu, les dolors s'envolen de la meva ànima amb el vent, i prenc la lira i canto cançons d'amor. Però quan el meu cor ha après de sobreposar-s'hi, el fugitiu torna a acostar-se'm sobtadament portant-me una ubriaguesa de neguits per que el prengui llargament en comptes de la meva lira. Pèrfid, or | pèrfid no m'encantaràs pas amb (les teves) manyes. Més que l'or val la lira i cantar les belles amors.

60 (59)

[53] *Cant de la verema.* Joves i donzelles plegats duen a l'espatlla dins les cistelles el raïm de-pell-ennegrida, l'aboquen dins el cup i els mascles sols trepitgen el gra i solten el vi, invocant sonorament el déu en himnes de-cup i guaitant bollir dins els tonells el (suc) novell (de l') amable Baccos. Que quan el bèu l'ancià dança amb peus tremolosos agitant la canuda cabellera. Però l'enamorat jovencell espia encobert(ament) la donzella qui aban|dóna el seu tendre còs sóta el fullam ombrívol apesantida de sòns, i la provoca a una amor abans-de-saó (i) a esdevenir traidora a les noces. Però no persuadint-(la) amb paraules ell la estreny a ella qui no vol. Perque Baccos ebri, juga desordenadament amb el joventut.

61 (60)

[54] *D'Apol·ló.* Preludiaré sobre ma lira: cap premi no és proposat, però l'estudi plau al qui capté la flor de la saviesa. Batent amb mon plectre d'ibori diré-a-crits una cant melodiós, igual que'l cigne de Caistre blanc d'ales fa-ressonar (sa veu) amb la veu del vent. Tu, Musa, fés-chor amb mi: perque la cítara és consagrada a Febo, i el llorer i el trespeus. Jo dic l'amor de Febo, la fiblada lleugera-com-el-vent. Quan la prudent (donzella) l'escolta i esquivant el fibló canvia de forma natural i s'agença d'un fullatge florent. Aleshores Febo, O Febo! pensant-se forçar la donzella, arrenca una verda tija i li sembla gustar Citera. (O) ànima (meva), per ón desvarieges, folla de una noble follía? Au, estreny-fortament el tret, dispara i encerta la fí. Llença l'arc d'Afrodita amb el qual ella ha vençut els déus. Imita Anacreó, el cantador melodiós. Bèu una copa pels adolescents, la copa inspiradora de (belles) parau-

[55] les. Prenem de beure | el nèctar un conortament, (i) fugim de l'astre flamejant...

Finit Barna. 22.octbre.1913-C.R.B.

1 galant: amic-del-plaer *alternativa* | he cessat d'amar: m'he apaivagat d'amar *alternativa* || **2** entonaré: bruelaré *alternativa* || **5** de la libació: del desbordament *alternativa* | bogejant-hi: deportant-s'hi *alternativa* || **10** Tereu: Atreu *ratllat* || **11** que de-tot-s' enamora: que tot-ho-escomet *alternativa* || **12** afeminat: mig-dòna *alternativa* || **13** escut: cuiro-de-bòu *alternativa* || **14** Posà'm les L.: posa-me'n les L. *alternativa* | dugues: dos *ratllat* || **16** polida: intacta *alternativa* || **17** asolellada: color-de-sol *ratllat* || **26** les amors: els *ratllat* || **29** a les: als *ratllat* | les amors: l'Amor *ratllat* || **33** cendra: polsina *alternativa* || **34** me'n ha: m'ha fet *ratllat* || **35** les estacions: els boscos *alternativa* | sonora: clara *ratllat* || **36** unes: les *ratllat* | penaràn: sofriràn *alternativa* || **37** allargués: procurés *alternativa* | m'afanyaria: tindria la paciència de *alternativa* || **39** apassionat de: per *ratllat* | del qual *I*: pel *ratllat* | el dolor: la *ratllat* || **41** de la: dels *ratllat* || **44** acut joiós: hi acut joiós *ratllat després de L'Amor* de cabellera d'or | amb: amb|amb *hem eliminat el segon* || **45** amor: cura *alternativa* || **47** Titan: *damunt ha afegit* (El sol) | Bromi: *damunt ha afegit, entre parèntesi, El Fressejant, Baco* || **49** amo: em poso *alternativa* || **51** invocar: cantar *ratllat* | deslligador-de-penes: -jocs *alternativa* | hores: aures *alternativa* || **52** l'edat: la juvenesa *alternativa* || **53** arguments *alternativa*: necessaris || **56** *després de braços-de-rosa, són ratllat* | clares d'ulls: atzurades *alternativa* | rêu: rêu *ratllat* | colorida: polida *alternativa* || **57** bell: bon *ratllat* || **58** en: sobre *ratllat* | pell: faç *alternativa* || **59** a qui: el qui *ratllat* || **61** fugim: amaguem-nos *alternativa*